

Geen leven zonder muziek

Ewa Maria Wagner bekijkt Baarn door een muzikale bril

In de maandelijkse rubriek 'Muziekluk' wil altvioliste en auteur Ewa Maria Wagner graag veelzijdig over Baarn vertellen in de context van muziek: over natuur, mensen, plekken, gebeurtenissen, concerten, gebouwen en over geschiedenis of toekomst – alles in betrekking tot Baarn en met een twist voor verdieping.

Ewa Maria Wagner

Villa 'Hoog Wolde' aan de Gerrit van der Veenlaan behoorde in Baarn niet alleen tot de eerste gebouwen maar was ook het grootste. Na de voltooiing in 1874 kende het royale woonhuis in de loop der jaren vele verbouwingen en in het begin van de twintigste eeuw zelfs een naamsverandering naar 'Villa Favorita'.

Of er ooit gemusiceerd werd is niet te achterhalen maar toen Philips het pand in 1950 overnam en er de Phonographische Industrie vestigde, werd het – weer als vroeger 'Hoog Wolde' genoemd – sindsdien voorgoed met muziek geassocieerd. De grammofoonplaat met een microgroef veroverde begin jaren zestig de wereld en er werd steeds meer audioapparatuur aangeschaft. LP's lokten met kleurige hoezen die de fantasie van de koper moesten prikkelen. Opnamen van populaire muziek, jazz en liedjes vierden hoogtij. Geen wonder dat het Baarnse bedrijf aandacht kreeg van buitenlandse muziekconcerns.

In het begin van de 70'er jaren fuseerde Philips met Siemens, oftewel Phonographische Industrie met Deutsche Grammophon en veranderde in PolyGram. De producties werden voornamelijk vanuit 'Hoog Wolde' geleid. De internationale allure van 'Hoog Wolde' vertaalde zich al gauw in overnames van prestigieuze muziekconcerns, zoals het Zweedse Polar Muziek International (later bekend van ABBA) of Motown Records (oa Michael Jackson). De miljoenenbedragen groeiden en in 1988 besloot Philips zijn 'gouden kalf' aan het Canadese Seagram Company te verkopen die er meteen hun dochterbedrijf Universal Music Groep (niet te verwarren met Universal Studio's filmmaatschappij van NBS Universal) onderbracht. In 1995 werd duidelijk dat de villa niet meer aan de behoeftes van de muziekindustrie voldeed, hij werd afgebroken. Daarna werd er binnen de kortste tijd een modern studiocomplex annex kantoorpand op dezelfde plek neergezet. De groei zette door, miljoenen werden miljarden en anno 2011 was de UMG de grootste ter wereld.

Voor het witte studiocomplex staat alleen nog het fragiele toegangshek van 'Hoog Wolde', een nostalgische poort naar een voorbijge tijd. Maar Leo Boudewijns, platencoryfee, radioman, ontwerper, graficus en schrijver herinnert zich nog zijn kantoor in de villa en de mooiste jaren van zijn leven. Hij woont nog steeds in Baarn, ik bezoek hem in zijn behaaglijke huis op een milde woensdagmiddag in april en ik word warm ontvangen met thee en koekjes uit een glazen sierpot. Zodra ik plaatsneem, pakt hij de koperen deksel eraf en vertelt dat die nog van zijn ouders is geweest.

„Gouden, oude tijden, ik voel me bevoorrecht dat ik in 'Hoog Wolde' mocht werken”, zegt hij met een diepe baritonstem, „zonder muziek zou ik niet kunnen leven. Als kind al zong ik graag liedjes en deed mee in een meisjeskoor, ik was er de enige jongen. De dirigent plaatste me altijd in het midden, waarschijnlijk voor de grap. Als negenjarig jochie zong ik in Amsterdam in het operakoor. In Puccini's 'La Bohème' is een kort stukje waar kinderen het podium op rennen en Pargnol, pargnol! zingen, het liedje duurt maar vijf minuten maar voor mij was het een belangrijke ervaring, ik vond het prachtig. Thuis vertelde ik niets over de bezetters in de zaal, ik was bang dat mijn ouders het niet goed zouden vinden. Als puber, toen mijn stem veranderde, heb ik mezelf leren gitaarspelen en thuis veel naar jazz geluisterd, ik was ook verslaafd aan de radio; die heeft mijn hele leven een magische aantrekkingskracht op me gehad. Op mijn 17e heb ik zelfs een stemtest bij de omroep gedaan, ze waren zeer onder de indruk van mijn stem en taalgebruik maar een baan kreeg ik niet. Iets wat ik nooit heb begrepen, maar op latere leeftijd is het me alsnog gelukt een paar mooie programma's op Radio4 mee te maken, zoals 'Een Goedemorgen Met...' samen met Aukelen van Hoytema of het zeer succesvolle 'Discotabel' dat nog steeds op Radio4 te beluisteren is.”

„Hoe ben je in 'Hoog Wolde' terecht gekomen?” „Ik was eind twintig en kreeg een baan van negen-tot-vijf op het kantoor van de KNSM in het Scheepvaarthuis in Amsterdam, wat een schitterend gebouw tegenover het Centraal Station is. Ik vulde daar cognosementen in en vond het tierend vervelend. Op een dag viel me een advertentie in de krant op. Philips Baarn zoekt hulp voor de lp-hoezen productie. Ik pakte de trein naar

Baarn en al tijdens het voorgesprek was het raak. Toen al dacht ik: als ik deze baan krijg, ga ik er nooit meer weg. Platenhoezen laten ontwerpen, begeleiden en later soms ook zelf ontwerpen leek me een droom. Wat me zo boeide was het contact met mensen wier vak het was creatief te denken, ik kreeg geweldige collega's die decennia later, toen ik al met pensioen was, nog steeds mijn vrienden waren.”

„Wanneer verhuisde je van Amsterdam naar Baarn?” „Toen Els en ik trouwden.” Leo glimlacht, draait zich om en wijst naar een foto achter zich, „dat is Els, mijn vrouw en de grote liefde van mijn leven. We leerden elkaar kennen in de klas, ik zat achter in de schoolbanken toen ze binnenkwam; ze maakte een onuitwisbare indruk op me. Haar ouderlijk huis stond in Amsterdam Oost aan het Nieuwe Diep, voor mij een eind lopen maar het was me nooit te ver om haar te bezoeken. Ik laat je iets zien, kom mee.”

We staan op en lopen naar een kleurige prent die verderop in de woonkamer hangt. „Die roelboot hier heeft mijn vader gebouwd, in dit meertje heb ik geroeid, gevist en gezwoommen en het huis, daar aan de overkant”, hij legt zijn wijsvinger erop, „daar woonde mijn lief. Elke dag liep ik de hele dijk af naar haar toe en soms in het stikdonker langs de Joodse begraafplaats weer terug. Het was doodeng, vele Amsterdammers meden deze weg.”

„Is er ooit iets gebeurd?” „Nooit!”, hij lacht hartelijk. Er hangen nog veel meer prenten van Leo die hijzelf sjabloonruddrukken noemt. Het is Leo's levenslange passie die hij ooit ontdekte door werken van de expressionist Hendrik Nicolaas Werkman in het Gronings museum.

„Maar om op je vraag terug te komen, toen ik de baan bij Phonogram kreeg, vond ik het zonde van de tijd iedere dag van Amsterdam hiernaartoe te rijden. Dus gingen we al gauw op zoek naar een woning in Baarn. Op Nieuwstraat nummer 9 bood een oudere dame een zolder te huur aan. We gingen ernaar kijken, dachten, ho, daar is wel wat van te maken en vroegen om toestemming de ruimte naar onze zin in te richten. De oude dame vond het prachtig en zei: als jullie het mooier maken, vind ik het goed. Er volgden twee geweldige jaren, alles ging voorspoedig. Els had een baan en ik had werk met vele mogelijkheden tot ontwikkeling want als je bij Philips goed gevonden werd, verzonnen ze een plan waardoor je verder kon groeien. Toen ik me nog aan het oriënteren was, kwam Coen Solleveld, directeur van Philips, even bij me langs en vroeg: Heb je het naar je zin? Nou, ik zou wel iets muzikaals en meer kunstzinnigs willen doen, antwoordde ik eerlijk. Hij keek me aan en vertrok. Enkele jaren later bood hij me de directiestool van Phonogram aan. Ik wist niet wat ik hoorde! Leo leeft op van deze heinnering, jaren later ben ik dankzij meneer Solleveld ook nog directeur van de NVPI – Nederlandse Vereniging van Phonographische Industrie – geworden. Dat was de overkoepelende organisatie van de gehele platenindustrie, daar te werken was een grote pre. Ik heb er de gouden tijden van mijn vak meegemaakt. Na mijn pensionering veranderde de wereld en ook de platenindustrie. Els en ik kregen kinderen en verhuisden nog drie keer in Baarn, we wilden hier nooit meer weg. Het is een fijne plek om te wonen. Ik luister nog steeds veel naar muziek maar, dankzij het fantastische pensioenfonds van Philips kan ik ook al mijn andere passies uitleven.”

Na het gesprek zwaait Leo me voor zijn huis uit. Het heeft geregend, maar nu de zon weer volop schijnt besluit ik spontaan naar 'Hoog Wolde' door te fietsen. Ik stap voor de nostalgische toegangspoort af, die nu niet alleen door de zon maar ook door Leo Boudewijns' verhalen flonkerend tot leven komt.



■ Leo Boudewijns bij het hek dat resteert van Hoog Wolde.

Ewa Maria Wagner